

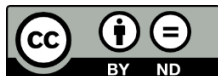
Výjimka vytěžování textů a dat za účely vědeckého výzkumu v kontextu činnosti knihoven a repositářů

Jakub Míšek

Ústav práva a technologií, Právnická fakulta, MU
@jkb_misek

Konference o šedé literatuře a repositářích, Praha, 17. 10. 2019

Podpořeno GA ČR – Projekt GA17-22474S Přizpůsobení výjimek a omezení autorského práva, práv souvisejících a zvláštních práv pořizovatele databáze prostředím digitálních sítí

via <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-407828>

Přehled příspěvku

- TDM a kolize s právy duševního vlastnictví
- Výjimky pro TDM
- Kritické zhodnocení výjimek zavedených DSM směrnicí
- Nové výjimky pro TDM v kontextu šedé literatury a PSI

Vytěžování textu a dat (TDM)

- Získání informací z velkého množství dokumentů
- Objevení nových souvislostí, modelů a vzorců
- Standardní způsob provedení:
  - Přístup
  - Vytěžení (zkopírování)
  - Analýza (zžitkování)

TDM a práva duševního vlastnictví

- Data jako taková nejsou nijak chráněna
- Autorské právo
  - Analyzovaná díla
  - Autorskoprávně chráněná databáze
  - Široká aplikace práva na rozmnožování
- Zvláštní právo pořizovatele databáze
  - Právo na vytěžování
- Nezbytná podmínka:
  - Jednoznačnost právní úpravy a podmínek zveřejnění dokumentů
  - Hrozící chilling effect
  - Funkční výjimky?

Výjimky ve směrnici 2001/29/ES

- Výjimky z práva na rozmnožování
  - Čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/29/ES – dočasná rozmnoženina (online přenos)
  - Čl. 5 odst. 3 písm. a) směrnice 2001/29/ES – užití při vědeckém výzkumu
- Výjimky z práva na vytěžování
  - Čl. 8 směrnice 96/9/ES – Práva oprávněných uživatelů (pouze nepodstatné části DB)
  - Čl. 9 písm. b) směrnice 96/9/ES – Vytěžování veřejně přístupné DB pro účely vědeckého výzkumu
- Úřední dílo?
- Staré výjimky – Nedostatečné pro TDM

DSM směrnice (EU 2019/790)

- Vztahují se jak na autorské právo, tak na zvláštní práva pořizovatele DB
- Jsou povinné
- Čl. 3 – Výjimka pro TDM pro vědecké účely
  - Úzká aplikace:
„rozmnoženiny a extrakce zhotovené výzkumnými organizacemi a institucemi kulturního dědictví za účelem vytěžování textů a dat z děl nebo jiných předmětů ochrany, k nimž mají zákonný přístup, pro účely vědeckého výzkumu.“
  - Zúžení: možnost uplatnění „opatření k zajištění bezpečnosti a integrity sítí a databází“
  - Výjimka pouze z práva na rozmnožování a vytěžování, žádná další
- Čl. 4 – Obecná výjimka pro TDM

DSM směrnice (EU 2019/790)

- Čl. 3 – Výjimka pro TDM pro vědecké účely
- Čl. 4 – Obecná výjimka pro TDM
  - Jakýkoli účel TDM jakoukoli osobou
  - Nezbytný oprávněný přístup
  - Problém 1: Jen po nezbytnou dobu pro provedení TDM
Budoucí analýzy? Kontrola? Opakovatelnost?
  - Problém 2: Nositelé práv mohou aplikaci výjimky vyloučit
Odst. 3: „ Výjimka nebo omezení podle odstavce 1 se použijí pod podmínkou, že si nositelé práv výslovně nevyhradili užití děl a jiných předmětů ochrany podle uvedeného odstavce vhodným způsobem, jako jsou strojově čitelné prostředky v případě obsahu zpřístupněného veřejnosti online.“
- Lepší než dříve, ale stále nedostatečné

Knihovny a repositáře ve světle TDM výjimek

– 2 varianty:

- 1) Knihovna (provozovatel repositáře) provádí TDM
- 2) Zdroje knihovny (repositáře) chce analyzovat třetí strana

1) Knihovna (repositář) provádí TDM

- Hlavní problém – autorské právo
- Řada autorskoprávně chráněných dokumentů
  - Není nutně přítomná licence pro následné užití díla
- Práva k databázím nejsou problém – nositelem je daná instituce
- Knihovny a provozovatelé repositářů – instituce kulturního dědictví
- Pro vědecké účely je TDM možné dle čl. 3 DSM směrnice
- Pro jiné účely je nezbytné se spolehnout na čl. 4 DSM směrnice

2) Zdroje knihovny (repositáře) chce analyzovat třetí strana

- Knihovny (repositáře) často v roli povinného subjektu dle PSI směrnice (2003/98/ES)
- Opět problém hlavně autorská práva k obsahu
  - Práva k DB může knihovna licencovat
- Zveřejnění dokumentů
  - Na základě licence
    - Oprávněný přístup
  - Vhodné přiřadit metadatový záznam o možnosti aplikace čl. 4 DSM směrnice
- Poskytnutí dokumentů na základě žádosti dle FOIA
  - Možná zákonná licence (v ČR užití díla pro úřední činnost - § 34 Aut. Z.)
    - Oprávněný přístup
  - Následné užití na základě výjimky čl. 3 nebo 4 DSM směrnice

Závěrem

- Pro knihovny a repositáře nová výjimka není zásadní změna
  - Snadnější možnost provádět analýzu dokumentů ve vlastní databázi
  - Vhodné upravit metadatové záznamy tak, aby obsahovaly informaci o možnosti využití čl. 4

Děkuji za pozornost!

Jakub Míšek

@jkb_misek